

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Biskop dr. Mangers tale ved sogneprest monsignore Henrik Snoeys' bære. — Sogneprest mgr. Henrik Snoeys. In memoriam. — Mgr. Henrik Snoeys' minne. — Vakre nekrologer. — Mennesket Henrik Snoeys. — Barnas første hellige kommunion. — «Bønnens Apostolat». — Herhjemme. —

Ved sogneprest monsignore Henrik Snoeys' bære.

Biskop dr. Mangers' tale 17. april 1941.

Jeg har stridd den gode strid, fullført løpet, bevart troen. Så ligger nå rettferdskronen ferdig til meg. (2. Tim. 4, 7—8.)

Høytelskede i Herren.

Det som vi lenge har fryktet og det som all vår bønn og alt vårt håp ikke har kunnet avvende er blitt til virkelighet: Monsignore Snoeys, St. Olavs menighets avholdte sogneprest, har gitt sin sjel tilbake i den levende Guds hender. Hans kraftige og ukuelige natur stred med dødens sendebud, men kampen ble båret av en dyp indre fred; styrket med Kirkens nådemidler hvilte vår kjære sogneprest ut i troens og håpets forvisning om at Gud selv bestemte hans tid og time, og han var rede til å følge den når tid og time endelig var inne. Og timen kom i selve den stille uke mens vi betraktet Frelseren døende på korset, og vi håper at han også fikk høre ordet: «Ennå i dag skal du være med meg i paradiset.»

Det er ikke alene St. Olavs menighet og de menigheter — navnlig Tromsø og Bergen — som han i så mange år har røktet, som sørger over hans bortgang. Nei, hele det katolske Norge står i dyp bedrøvelse ved hans bære, for hans sympatiske skikkelse og hans markante personlighet er et lysende minne i alle de menigheter hvor han har virket og hos alle dem som hadde den lykke å møte ham på sin livsvei, og hans betydelige innsats for Kirken gjør ham til et stort stykke kirkehistorie i Norge. Han har vært en trofast venn og støtte for sin biskop, en gjestfri og lojal konfrater for alle våre prester, en virkelig god far og hyrde for de sjeler som var betrodd til hans omsorg — kort sagt en prestesjel i ordets fulle betydning.

Ikke minst føler St. Franciskussøstrene smertelig tapet av sin mangeårige direktør og rådgiver, for han har utrettelig arbeidet og strevd for deres Kongregasjons framgang og blomstring. Han omfattet den med rørende interesse og hengivenhet og tok del i dens virke med liv og sjel, i mørke som lyse dager.

Derfor er vi også alle forenet i vår sorg og vi føler det alle som en kjær plikt å be at Gud må gi ham rettferdskronen, som han holder ferdig til dem som har stridd den gode strid, fullført løpet og bevart troen.

Det er noe eget ved en prests død, noe som ikke kan uttrykkes i ord, men som griper oss i vårt innerste og som knytter de kristne fastere til sin tro og sin Kirke. Presten er jo en mann som gir avkall på alt for helt å kunne vie seg til sitt hellige kall: å kunne være «alt for alle» for å vinne sjeler for Kristus — for helt og udelt å kunne være far, hyrde og lærer for de sjeler som blir betrodd til hans omsorg. Og mennesker vet å vurdere dette: de forstår at det ikke gis noe renere og edlere enn at en mann ofrer alt for dette høye ideal, ofrer alt for sine medmenneskers skyld. En prests død er derfor hans siste inntrengende preken til mange: til alle de barn han har døpt, undervist og ledet på den rette vei, til dem han har vunnet for det himmelske rike og dem han har forsonet med Gud, til de mange han har trøstet, styrket og hjulpet, kort sagt til alle dem han kom i berøring med. Derfor prises også med rette den prest lykkelig, som i ubrytelig troska røker sitt høye kall og som kan si ved livets ende: «Jeg har stridd den gode strid ... og bevart troen».

Det kunne vår kjære avdøde i sannhet si av sitt hjertes dyp. I førti år har han viet sine krefter til den katolske Kirkes gjenreisning i Norge, og i alle disse førti år er han alltid forblitt tro mot seg selv. Aldri har han sviktet de prinsipper han kjempet for, aldri har han mistet troen på sannhetens endelige seier. Vi kan sammenfatte hans førtiårige presteliv slik: han bevarte troen på Guds faderlige godhet, han bevarte troen på sitt høye kall, han bevarte troen på menneskene.

Han bevarte troen på Gud, på Guds faderlige godhet. Hans åndelige testament begynner slik: «Når jeg nå med tanken på døden nedskriver mine siste bestemmelser ... vil jeg samtidig nedskrive en innerlig takk til Gud for alle de år jeg har fått lov til å tjene ham og hans kirke i min stilling som prest. ... Jeg stoler på Guds kjærlige barmhjertighet, og min daglige bønn er at jeg også i min dødtime må finne trøst i Jesu skjønne ord: «Deres Fader vet hva dere trenger før dere ber om det.» (Matt. 6, 8). I dette siste ord som han ofte brukte til andres trøst, fant også han selv trøst i alle sin vansker. Og alltid bevarte han sitt barnlige sinn og sin barnlige fromhet overfor Gud. Hans urokkelige tillit til Guds allvise forsyn og faderlige godhet sviktet aldri, men gjennomtrengte ham helt. Den kom fram i alle hans prekener, i de mange trøstens ord han måtte si ved så mangt et dødsleie, ved så mangt et ulykkestilfelle, og ikke minst i skriftestolen, og i dette ligger også for en stor del hemmeligheten ved hans resultatrike sjelesorg. «Gud er vår far», pleide han å si, «og en far kan bare ville det beste for sine barn. Han bedømmer oss anderledes og meget mildere enn menneskene pleier å gjøre.» Utallige gangr har vi hørt ham si: «På deg, Herre, har jeg håpet, og jeg skal i all evighet ikke bli til skamme.»

Han bevarte troen på sitt høye kall. Kjærlighet til Kristi Kirke preget hans liv og denne kjærlighet var drivfjæren for hver handling og hvert offer i det. Og det er stort at han under sin lange virksomhet i Nord-Norge, hvor ensomheten og motgangen kan trykke selv de sterkeste sjeler ned, bevarte sitt presteideal levende, bevarte sin optimisme og ungdommelige begeistring. Alltid erkjente han sitt ansvar som katolsk prest, som sjelesorger og sogneprest, og han vek ikke tilbake for det eller søkte å få det over på andre. Like til den siste dag, ja nesten den siste time, fulgte han, under lidelser som ville gjort de fleste av oss bare opptatt av oss selv, med i Vikariatets og menighetens liv. Han visste at bare Guds eget sendebud, dødens engel, kunne løse ham fra den troskapsed som han ved sin hellige presteavgift hadde avlagt. Kanskje hans troskap måtte bestå den hardeste prøve, da han ble kalt til Oslo for å innta plassen etter vår uforglemmelige Mgr. Irgens. Men han bøyde seg for sin biskops ønske. Han kom og jeg er glad for nå å kunne si: han seiret. Han vant respekt og kjærlighet og til gjengjeld vant også menigheten helt og udelt hans åpne og tillitsfulle hjerte. Og da hans gjerning var fullført lukket han i den stille uke rolig sine

øyne, bistått i døds kampen av de gode søstre som hadde pleiet ham og av sin biskop som i livet hadde stått ham nærmest.

Han bevarte troen på menneskene. Det var selve kjærligheten, fullkommenhetens bånd som knyttet ham så sterkt til menneskene at ingen skuffelse eller misforståelse kunne ødelegge hans tro på det gode i dem. Hans vesens naturlige grunntrekk var godhet, åpenhjertighet og forståelse, som ble adlet av Kristi kjærlighet. Derfor er apostelens ord: «Bær hverandres byrder» den beste karakteristikk av hans dagsverk.

En så særpreget personlighet som Mgr. Snoeys måtte selvfølgelig også få motstandere, men han hadde sikkert ikke en eneste fiende. Hvem skulle også kunne nære bitre følelser mot en mann som gav seg så åpent og hensynsløst som han, hvis hjertelag pulserte så sterkt ut i alt det han foretok seg og som så udelt og akkordløs med hele sin person var med i alt det han arbeidet for? Han bygget ingen festningsverker omkring seg selv til vern mot menneskers misforståelser, kritikksyke eller direkte angrep. Åpent og tillitsfullt øste han ut av erfaringer og opplevelser fra et langt og innholdsrikt liv og aldri sparte han seg selv og mistet aldri sin tro på menneskene, selv når de skuffet ham. Men han hadde ikke alene det åpne hjerte: han hadde også den åpne hånd og mange er de som kan takke en håndsrekning fra ham for at de er kommet over en vanskelig periode i sitt liv.

Særlig lå ungdommen ham på hjertet. Da han ifjor i lengere tid måtte ligge på hospitalet skrev han: «Jeg vil så gjerne gjøre noe enna for våre katolske hjem. Jo eldre vi prester blir, dess større kjærlighet og omsorg føler vi for ungdommen. Hvis det bare stod så klart for de unge som for oss at framtiden avhenger av dem, så ville de føle mer det kollektive ansvar og livets alvor. Og barna våre? Gud la meg arbeide enda litt for skolen, som fører barna i dine armer.» Ja, den katolske skole var alltid en hjertesak for ham. Å gjøre den i alle retninger tidssvarende lå ham først og fremst på sinne og alltid fant han fram til gode løsninger. Også på dette område har hans innsats vært stor, og den beste måte vi kan hedre hans minne på er å føre hans verk videre i det spor han har trukket opp.

Men, høytelskede i Herren, la oss ikke glemme at dypest sett er all vår takknelighet mot den avdøde en lov og pris til Gud Herren, som gav oss denne fromme og ivrige sjelehyrde og førte hans vei helt opp til oss, for enhver god prests virke er ene en forherligelse av Gud og skjer i hans navn og til hans ære. Så la oss da samle all takk og sende den opp til alle gode gavers giver med bønn for vår kjære sogneprests, medbrors, fars og venns sjelefred. Vi senker hans legeme i jorden i påskefestens oktav, men vi vet at hans sjel finner fram i strålene fra det påskelys som aldri slukkes. Vi håper og tror at dødens natt må være for ham «som den lyse dag» og at «den vil lyse for ham i sin glede».

Amen.

Sogneprest mgr. Henrik Snoeys.

In memoriam.

Det er blitt tomt etter mgr. Snoeys. Vel hadde han vært syk lenge og derfor også vært lenge borte fra gudstjenestene og menighetens liv — fra kongregasjons- og foreningsmøter og tilstelninger — men allikevel var han dog så merkbart nærværende blant oss. Vi visste jo hvorledes han fra sitt sykeleie

fulgte med i dageses større som mindre begivenheter, hvorledes hans to dyktige og oppofrende kapellaner måtte holde ham underrettet om alt som foregikk fordi han alltid i første rekke følte seg som *sognepresten*, til hvis omsorg sjelene var betrodd, og som derfor aldri kunne legge ansvaret over på andre men måtte ta det selv så langt han evnet og vel så det. Hans legem ble mer og mer skrøpelig, men hans ånd var like til det siste klar og sterk — så sterk at den syntes å ha uovervinnelige krefter å yde sykdommens og lidelsenes herjen motstand med. Vi visste vel at i lengden var det en menneskelig sett håpløs kamp, som det vi i daglig tale kaller livet kjempet med døden under

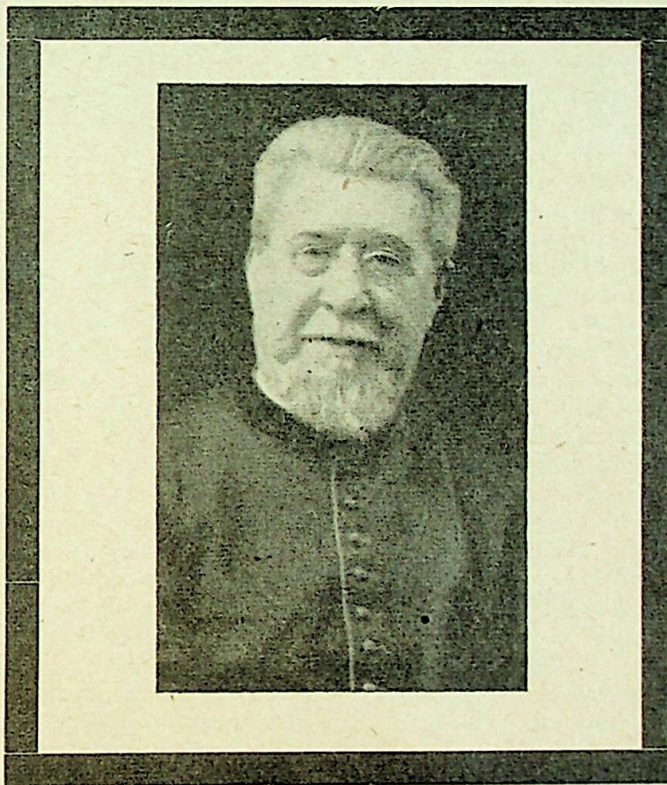
mgr. Snoeys sykdom, skjønt det hadde bistand av dyktige læger og øvede, gode og kjærlige søsterhender — allikevel var det som vi alle ikke kunne oppgi håpet om at døden også denne gang ville slippe sitt tak og vi ennå i all fall noen tid få lov å beholde vår erfarne og hjertensgode sogneprest blant oss. Men håpet brast — døden seiret over livet men vi vet at det bare er en formel seier: døden er ikke en port som lukker seg for de levendes land — den er den mørke men så uendelige hellige inngangsportal til det sanne liv, den sanne glede. Og vi vet også at mgr. Snoeys er gått gjennom denne port med et barns trygge og glade tillit til fedrehjemmet, fordi det vet at der vil det møte bare godhet og forståelse. Derfor under vi ham så av hjerte nå å slippe lidelsenes og smertenes kors og få se ansikt til ansikt alt det han trodde så urokkelig på og også

fikk lov å ane virkeligheten av allerede her på jorden.

Det er et innholdsrikt liv som nå har fått sin jordiske avslutning og hvorav de 40 år har vært viet Norge og Kirken heroppe. Dets rent ytre data er: Født i Terheiden i Nederland 26. nov. 1876 — prestevigslet 1. juni 1901 i 's Hertogenbosch. Etter sin ankomst til Norge 24. sept. 1901 var mgr. Snoeys først kapellan i Kristiansand og på Hammerfest, derpå vikarierte han i Porsgrunn. Fra 1910—1923 var han sogneprest på Tromsø, fra 1923—38 i Bergen og fra 1938 til sin død 8. april ved St. Olavskirken i Oslo. Han ble utnevnt til pavelig kammerherre 12. mars 1925. Og fra 1923 til sin død var han direktør for St. Franciskus-Xaverius søstrene. Men tidsrommene innenfor disse data er fylt med et intenst og resultatrikt arbeid — så resultatrikt at man nesten ikke fatter at årenes innhold av måneder, uker, dager og timer har kunnet omfatte så mye.

Da han fylte 60 år skrev «St. Olav»s daværende redaktør, mgr. Irgens, en artikkel om ham og hans virke, som etter hva mgr. Snoeys selv sa gledet hans sjel. Vi kan derfor ikke gjøre noe bedre enn i dag å sitere dens viktigste innhold — ikke minst fordi nå også Oslo kan slutte seg til Tromsø og Bergen og de vitnesbyrd som klinger oss i møte fra disse to steder:

«I Tromsø går det ennå frasagn om «han Snoeys». Ikke minst ved sin gjerning som språklærer på middel-skole, gymnasium og sjømannsskole kom han i kontakt med «hele byen». Og dermed blev han alles venn, for ingen kunne motstå hans smittende gode humør, likesom alle måtte akte ham for hans enstående arbeidslyst. Ved siden av et fantastisk antall skoletimer om uken fikk han tid til ikke så lite avisskrivning, og sin menighet tok han seg av med aldri sviaktende iver. Det var med et tungt hjerte

han forlot Tromsø, hvor man regnet den ivrige og vennesele hollandske prest for en av byens egne.

Men straks han kom til Bergen viste det seg at selv om noe av hans trofaste hjerte stadig hang ved det kjære Tromsø ble det de foreliggende oppgaver som helt opptok ham. Med sitt store administrasjonstalent tok han straks fatt og innen få år var gått hadde han skaffet St. Paulskirken nye kirkebenker, centralvarme og dertil sørget for at menighetsskolen fikk tidsmessige lokaler og dyktige lærerkrefter. Hertil kom hans krevende gjerning som direktør for St. Franciskussøstrenes ordenssamfund som for en stor del ved hans bistand — med råd og dåd — har opplevet en betydelig framgang med de nye sykehus i Bergen og annetsteds. I løpet av disse år har St. Pauls menighet øket sitt antall ganske betraktelig og ved mgr. Snoeys virke har Kirken i Bergen vunnet sympati i vide kretser, som bl. a. har følt seg tiltalt av den djerpe prelats friske og hjertevarme innlegg i dagspressens diskusjoner.

Selv om vi ikke kan oppregne alle mgr. Snoeys' fortjenester eller gi en uttømmende oversikt over hans omfattende virke, så er det umulig i «St. Olav» å forbigå i taushet den store innsats han har gjort for vårt blad. Det var ved hans initiativ og eksempel og ikke minst ved hans manende oprop i våre spalter at St. Olavs fond kom i stand.»

To år etter at disse ord var skrevet kom mgr. Snoeys til Oslo for å løfte en tung arv. Det var en stor overgang for et menneske som aldri hadde økonomisert med seg selv og sine krefter og som derfor etter alminnelig gjengs opfatning hadde erhvervet seg en viss rett til å nyte fruktene av sitt strev, til å innskrenke sitt virke til en overvåken av at alt som nå var godt i gang kunne fortsette uforstyrret uten at nye tiltak var påkrevd. I stedet ble mgr. Snoeys satt på en ny post, under nye klimatiske forhold og i helt nytt miljø — og ikke et øyeblikk vegret han seg, hverken i tanke eller sinn, enn si i ord og handling. Han kom — og tross den relativ korte tid som ble ham beskåret å virke med full slagkraft har han satt dype spor, ikke minst ved den tiltrengte og heldige overflytning av St. Olav's gutteskole til St. Sunnivaskolens store, lyse og vakre lokaler. Ikke minst dette vil bevare hans minne blant den oppvoksende slekt, og den imøtekommenhet som St. Josefssøstrene viste ved å dele av sin overflod med de som trengte rom, har tjent dem til stor ære.

Ja, mgr. Snoeys og barnene er et kapitel for seg selv. Det ville ha gledet ham å få oppleve den store barnekommunion nå siste søndag i St. Olavs menighet — aldri var han så lykkelig som når han kunne oppfylle den del av sin hyrdeplikt som lå i å «føre de små barn til meg». Ut fra sitt eget åpne sinn forstod han barnesinnet som få andre — som få andre eiet han evnen til å «bli barn på ny» og likesom stenge alt det vrangt og skakke, onde og dømmesyke, negative og destruktive ute fra sin personlighet. Det var dette barnesinn, parret som det var med en moden manns erfaring og samfølelse, som gjorde ham til den gode sjelehyrde og vant ham også hjertene her — og glemmes må det heller ikke at han

som få forsto alle livets vansker, ikke minst de materielle, og også der hadde en fars hjerte og hånd.

Det var varme og lys over mgr. Snoeys skikkelse, og i varme og lys vil hans minne leve blant oss. Vi vil takke fordi vi har hatt ham blant oss — for den kjærlighet som førte ham til vårt land og bandt ham til det og til oss med så sterke og uslitelige bånd.

Vi lyser fred over hans sjel og over hans minne — i dyp takknemlighet for det han var og det han gav.

*

Mgr. Henrik Snoeys' minne.

Takk for hvert ord om tillit,
Fortrustning, tålmodighet.
Takk for hvert muntert budskap
Om ting som et hjerte vet.
Takk for hvert vink du gav oss
Til ytre og indre fred.
Samlet omkring ditt minne
Kneler vi stille ned.

I. L. A.

*

Vakre nekrologer.

Bladet «Tromsø» bringer 16. april en lengere nekrolog over mgr. Snoeys. Etter hans forskjellige data fortsettes det: «Pastor Snoeys ble helt tromsøværing. Han var lærer ved den høyere skole og sjømannsskolen. Han ga privattimer — han var på hatt med hele byen og var en flittig, til dels fryktet polemisk bidragsyder her i «Tromsø». Det var med gjensidig sorg byen og han skiltes for hele 18 år siden og han er ikke glemt i Tromsø.

At han dvelte enkelte ganger i sine tanker her oppe i Tromsø viste enkelte små inntrykk han sendte hit til bladet i årenes løp, og som alltid åndet av ren hengivenhet, poetisk ømhet og oppriktig og sann lengsel for og etter Nord-Norge.

Det var hans store ønske å få se Tromsø ennå en gang før han lukket sine øyne, men krigen stillet seg dessverre hindrende i veien for det. Mgr. Snoeys mange venner her oppe tar med sorg i hjertet avskjed med den gode Tromsøborger og vil i tankene følge ham til det siste hvilested imorgen formiddag.»

*

I «Morgenavisen», Bergen, skrives bl. a.

«Med mgr. Snoeys død har den Katolske Kirke i Norge mistet en av sine fremste menn. Hans 40 år lange virke har etterlatt uutvilselige spor og hans henders verk vil prege den Katolske Kirke i Norge for all framtid. Ikke minst Bergens menighet, hvor han virket i 12 år, har nydt godt av hans initiativrike og utrettelige arbeid. Hva slags oppgaver han kunne påta seg og løse med hell, beviser vel best det store hospital, som er hans verk. Og hvem husker ikke hans slående polemikk i Bergens aviser? Tross sin sviktende helbred har han de siste tre år som sogneprest i Oslo også der kunnet nedlegge et stort og velsignelsesrikt arbeid.

I Tromsø, Bergen og Oslo vil mange katolikker i takknemlighet velsigne hans minne. Også utenfor den

Mennesket Henrik Snoeys.

Sogneprest Snoeys med skolebarna i Birken.

I.

Like utenfor sogneprestens vinduer sto epletreet — det eneste i den gamle prestegårdshagen. Gammelt var det, så løvverk og krone nådde helt opp til annen etasje. Fra sitt vindu kunne derfor sogne-

Katolske Kirke har mgr. Snoeys med sin sympatiske og vinnende personlighet skapt seg mange trofaste venner som ikke mindre vil sørge over hans bortgang.»

Også de andre Bergensblade bringer lignende nekrologer.

*

Begravelsen

fant sted torsdag 17. april og ble en gripende høytidsstund. St. Olavskirken var smykket i sitt vakreste sørgeskrud og foran katafalken bemerkedes en rekke signerte kranser fra de menigheter og institusjoner, som særlig hadde stått avdøde nær. Kirken var helt overfylt — på de første benker sås de fleste sogneprestene og de geistlige her i Oslo samt sogneprestene og geistlige fra hele vikariatet, som etter den vakre katolske skikk samlet seg om sin konfraters bære for å be for hans sjelefred og uttrykke sin sympati for den felles overhyrde. Ennvidere bemerkedes en fyldig representasjon for St. Franciskus-Xaversøstrene og de øvrige søsterkongregasjoner samt St. Olavs syndikat. Under sakte preludium fra orglet bar medlemmer av O. K. Y. kisten inn og dannet siden æresvakten.

Rekviemessen ble celebrent av hs. høyærverdighet biskopen assistert av sogneprestene Recktenwald, v. d. Vlugt og Sund — ceremonimester var pastor Duin. Hs. høyærverdighet holdt sørgetalen som er gjengitt annet steds i bladet og meddelte etterpå absolusjonen ved båren. Som vanlig hadde kirkekoret og organisten stor ære av sin andel i den vakre høytidsstund — og med alle foreningsfanene i spissen fulgte vi alle vår kjære sogneprest til hans siste hvilested.

R. I. P.

presten følge med i treets liv og utvikling, helt fra det første løv spratt fram om våren, de første blomster begynte å lyse og de første kart å knytte seg. Men den fullmodne frukt, den så en aldri på treet. Sognepresten sørget for at den ble høstet før det kom så langt og andre dro avsted med frukten.

Andre trær fantes også i hagen, syriner, alm, bjerk og et flittig og gavmildt kirsebærtre, men epletreet var hovedsaken, sogneprestens erklærte yndling. Fra de første blomster viste seg, fulgte han med i treets liv. Kom han fra kirken eller skolen, hospitalet eller byen, alltid måtte han ta veien innom hagen og titte på epletreet. For make til tre og make til epler — hvis de bare kunne få modnes i fred — fantes ikke noe annet steds, unntagen kanskje i barndommens lykkelige hage.

Ved bordet var epletreet det daglige tema, fra mai til oktober. Engang hadde, så utrolig det høres ut, noen gutter fra skolen forsøkt å komme i nærheten av treet. Gutter fra sogneprestens egen skole! Spist av frukten på kunnskapstreet hadde de ikke fått høve til, men det hadde nok vært hensikten. Og var ikke det forvovent nok? Det gjaldt jo sogneprestens egne epler!

År etter år var gått siden dette hendte, men likevel var sogneprestens hellige harme like sterk og innerlig hver gang treet ble nevnt, daglig fra den første blomst viste seg til det siste kart var plukket ned og vel forvaret i prestegårdens kjøkken.

Kapellanen kjente ikke epletreets verdi, det var nå engang ikke hans tre. Derfor skjønte han heller ikke rekkevidden av guttenes forbrytelse. Hver gang talen kom på epletreet, tenke han uvilkarlig på en annen hage og et annet tre, og det var som hørte han ekkoet av en myndig røst i hagen: «Men kunnskapstreet midt i hagen, det får dere ikke røre!»

Men han forsto ikke sammenhengen, forsto ikke at det var sogneprestens egne epler det gjaldt — «mine epler!»

Så brast det ut av ham en dag: «Men monsignore, har De da aldri nasket epler da De var gutt?»

Det glimtet i sogneprestens briller. Et stort, lyst smil strøk over ansiktet hans. Lengst forglemte minner fra barndommens hage steg fram: «Om jeg har!» Og så fulgte minne på minne om lystige for-gåelser, om hvor de deiligste eplene fantes i hagene nede i hans elskede Brabant — ikke minst de deilige eplene — i prestegårdshagen hjemme!

II.

Slik var han også i sin innstilling overfor menig-heten, skole og hospital. For ham var det «min kirke», «min skole», «mitt hospital». Som bonden elsker sin gård og grunn, som såmannen elsker åke-ren han har strevd med og ikke tåler at noen rører ved det spirende liv, slik elsket han sin menighet, sin skole, sitt hospital. Det var hans verden, kjøtt av hans kjøtt, blod av hans blod — en del av ham selv og av hans liv og tilværelse. Med helt og fullt hjerte gikk han opp i det alt sammen, med den samme innerlige gleden og tilfredsheten som bonden når han en solskinnsdag går langs åker og eng og fryder seg over resultatet av sine henders arbeid.

Derfor tålte han ikke at andre rørte ved det som var hans. Da kunne øynene hans bak brillene flamme i hellig vrede. Arbeidet og arbeidsfeltet var hans liv, der var han konge og enerådende som bonden på sin grunn.

Og han levde i minnenes rike verden, hvor selv den minste ting blir stor og får verdi og stråler og skinner som et fjellvann i sommersol. Ustanselig vendte han tilbake til denne lyse verden, til minnene fra Kristiansand, Tromsø, Bergen, levde i dem og frydet seg i dem som et barn fryder seg ved alt som er blankt og lyser og skinner. I denne minnenes rike verden hentet han vel også en stor del av sin usvikelige optimisme og sin ubegrensede tro på alt som var hans.

III.

Epletreet i den gamle prestegårdshage forbereder seg atter til å blomstre og bære frukt. Men den gamle sogneprest skal ikke mere komme ruslende for å se til dets trivsel og vekst og liv. I påskeuken fikk han sovne inn i fred.

Påskan var for ham alltid den skjønneste solopp-gangs vidunderligste fest. Og vi som kjente ham og i årevis levde og arbeidet sammen med ham, vi har bare et ønske og en bønn for ham: At denne påskan i sannhet må ha vært for ham det den alltid var for ham her i livet, være den virkelige opplevelse av at «aldri har det vært en skjønnere soloppgang.»

Monsignore Snoeys! Vi kunne ikke alltid følge deg i din barnlige tro og i den barnets umiddelbare opp-gåen i og begeistring for sin verden som du i så rikt mon eide som en Guds nådegave. Men vi bøyer oss i ærbødighet ved din grav — i minnet om et hjerte-menneske med troens varme og begeistring.

Alf Høgh.

Barnas første hellige kommunion.

Annen søndag etter påske i år — d. 27. april var en gledens dag i St. Olavs menighet i Oslo: ikke på mange år har en så stor skare barn samlet mot-tatt den første hellige kommunion, 21 i alt. Midt i en hard og kall tid var denne begivenhet som et lysende vårbudskap om nye generasjoners vilje til å ta kristendommens helligste idealer opp, gjøre dem til sine og hente sin kraft og styrke i dem. Det var et syn som grep alle hjerter, da biskopen i sin egenskap av kirkens sogneprest førte barna opp over kirkegulvet og fram til plassene i umiddelbar nærhet av Frelseren selv i Tabernaklet — da alle de mange tente vokslys strålte omkapp med de klare barneøyne som vedble å tindre i hellig og forventningsfull glede selv etter at lysene var slukket.

Hs. høyærverdighet assistertes av prestene de Paepe og Heiss og holdt en gripende preken ut fra dagens evangelium om den gode hyrde idet han først la barna på sinne at selv om de ikke alltid kunne motta Frelseren i hvite klær og med hvite sløyfer så var dette jo dog bare symboler på hjer-tenes uskyld og renhet og disse kunne de bevare hele livet igjennom. Og selv om lyset de bærer i dag blir slukket, må den lysende og varmende tros-glede som i dag besjeler deres sinn aldri miste sin ildnende kraft.

Biskopen henvendte seg dernest til foreldrene og minnet dem om deres store ansvar overfor disse små. Det var mødrene som i sin tid brakte de små barn til Frelseren at han skulle velsigne dem — det er fremdeles mødrene, foreldrene og hjemmet, som det påhviler å lede barna bort fra dårlig innflytelse, dårlige venner og dårlige vaner, fram til Kristus, til veien, sannheten og livet, til godhetens og kjær-lighetens kraft slik som den åpenbarer seg hos Frel-seren i den hvite hostie. Det er den største gave de kan gi sine barn og den største arv de kan etter-late seg — og det største regnskap de har å avlegge. Og biskopen avsluttet med å oppfordre til bønn for freden og enigheten på jorden og for prester, søstre, menighet og ikke minst for de avdøde — med en særlig tanke til den avdøde sogneprest som hadde vært så glad i alle barn.

Etter gudstjenesten hadde St. Joseffsøstrene dek- ket et overordentlig vakkert og festlig frokostbord i Foreningslokale for barna og deres nærmeste på-rørende. Det var ca. 125—150 i alt. Hs. høyær- verdighet biskopen presiderte og den feslige tilstel- ning forløp i glede og takknemlighet, ikke minst mot søstrene som hadde stelt alt så vel og omsorgs- fullt og med mære Zoé i spissen sørget for alle på beste måte.

Aftenandakten hadde også samlet fullt hus og den vakre dag ble avsluttet med barnenes innvielse til Guds mor.

„BÖNNENS APOSTOLAT.“

Redigert av sogneprest Høgh, forbundets leder for Oslo Vikariat.

Bønneintensjoner for mai måned:

- I) Mere måtehold og enkelhet i den ytre livsførsel.
- II) Omvendelsen av Konfutses tilhengere.

I.

«Et menneskes liv består ikke i å ha overflod av gods» (Luk. XIII, 15). Dette er kanskje den mest glemte og minst etterlevede av alle Frelserens lærdommer, og et ord vi nettopp i dag trenger til å minnes og legge oss på hjerte. For alt det vi nå opplever av hjemsøkelse og ondt, all oppløsning i familie- og samfunnsliv, alle overgrep i stort og smått, mann og mann, klasse og klasse, nasjon og nasjon imellom, springer fram av det umettelige begjær etter å eie overflod på makt, gods og nytelse. Derfor er også vår tid og vår slekt kommet dit hen, at vi med full rett kan bruke Bibelens ord om den: «en ætt, hvor stolte er ikke dens øyne, og dens øyelokk, hvor hever de seg ikke?» «En ætt hvis tenner er sverd, hvis jeksler er kniver, som eter armingen ut av landet og fattige ut av menneskenes tall.» (Salm. Ordspr. XXV, 13—14.)

MATERIALISMENS DØDNINGEHÅND har lagt seg over verden, og den har fått dypt tak selv i det kristne hjerte, dessverre, til ubotelig skade ikke bare for menneskets religiøse og åndelige liv, men også for dets ytre liv og materielle velvære. Uro og jag, misnøye og misunnelse er trådt i stedet for freden ved arbeidets skapende evne og gleden ved å kunne høste frukten av sitt strev og nyte den som en Guds gave, enten den er stor eller liten. For ikke den er rik som eier meget, men derimot den som gjør det han har, lite eller meget, verdifullt, som en kilde til fred og glede og vekst til evighet. «For Gudsriket er ikke mat og drikke, men rettferd, fred og glede i den Hellige Ånd» (Rom. XIV, 17).

KRISTENDOMMENS OPPGAVE er å aktualisere, eller om en vil aktivere, hele menneskelivet, med alt som hører det til, så alt får verdi, alt blir til evighetsvekst. Bønnens Apostolat går i hele sitt virke inn for denne kristendommens hovedoppgave, derfor omfatter dets virkefelt alle områder av menneskelivet. Med apostelen Paulus kan det med full sannhet sies: «Intet menneskelig er meg fremmed.»

Ut fra dette sitt program tar Bønnens Apostolat i mai måned som gjenstand for sin bønn den nødvendige innskrenkning vi alle p. g. a. krigen og forholdene må pålegge oss i den ytre livsførsel, i mat og drikke, klær og adspredelser. Denne innskrenkning vil det fylle med kristelig ånd, løfte den opp fra å være en «dyd av nødvendighet» til å bli en

bevisst løsrivelse fra materialismens ånd og avhengigheten av ytre forhold.

Bønnens Apostolat vil m. a. o. aktivere denne ufri-villige innskrenkning, vil gi den åndelig innhold, så den blir menneskeverdig for oss, ike et tap og en byrde, men derimot en positiv kraft til vekst for og inderliggjørelse av vårt liv, et ledd i vårt åndelige beredskapstiltak.

La oss derfor med hele vår sjel gå inn for dette arbeide for åndelig beredskap, åndelig opprustning, og be med Bønnens Apostolat:

«Jesu høyhellige hjerte, at alle må lære mere måtehold og enkelhet i sin ytre livsførsel, derom bønnfaller vi Deg, bønnhør oss!»

II.

Kina er buddhismens land. Slik står det for de fleste av oss, og dog tilhører ifølge statistikken bare 80 millioner av det kinesiske folk buddhismen, mens 350 millioner bekjenner seg til konfutsianismen, og den tredje av Kinas religioner, taoismen idet hele tatt ikke nevnes av statistikken.

Forklaringen av dette har vi i det kinesiske ord-taket: «San Kiao i Kiao», dvs. buddhismen, konfutsianismen og taoismen utgjør en eneste religion. Derfor bekjenner kineseren seg til den ene eller annen alt etter tilhørens og kravene.

Konfutse, Buddhas samtidige i IV. eller V. årh. før Kristus, tenkte ikke på å danne noe religions-system. Han samlet bare i sine skrifter kinesernes tro, seder og skikker og lærte dem videre til sine disipler. Gud taler han idet hele tatt ikke om.

Med sitt moralsfilosofiske system har Konfutse hatt en veldig innflytelse på det kinesiske folk, en innflytelse hvis make ikke finnes i verdenshistorien. Han er for kineseren, fra den overste til den laveste, «den uforlignelige Mester», «den mest guddommelige». Utallige templer er bygget og altre reist til hans ære, og det blir frambåret ofre til ham, ofre av utvetydig religiøs karakter, om en enn ikke akkurat kan si at Konfutse blir tilbedt som Gud.

Konfutses lære sto ikke i motstrid til buddhismens lære, derfor kan de begge godt antas samtidig og leve i fred sammen. Taoismen, som framsto i begynnelsen av vår kristne tidsregning, har klart å dra en mengde overtro, særlig åndetro, inn i dem begge, slik at veien for kristendommen blir så meget mere full av vanskeligheter. For den har gjennomtrengt hele samfunnslivet, ikke minst familjelivet, så omvendelse til kristendommen blir en tornefull vei for den som må leve blant Konfutses tilhengere.

Dette har ikke minst sin grunn i kinesernes egentlige religion: dyrkelsen av de dode. Troen på at

sjelen lever videre, er sterk hos Kinas folk, og dog tror de ikke på sjelens udødelighet, bare på en tidsbegrenset videreføring av livet. Heller ikke blir de avdøde tilbedt, bare æret. Likefullt reiser det seg for den kristne store vanskeligheter ved denne sjeledyrkelse, som er en tydelig overleving av kinesernes gamle Polytheisme, flerguderi.

Mere enn 350 millioner sjeler lever i dette mørke, i en blanding av pantheisme og overtro og i en skrekk for ånder som griper inn på alle felter i det enkleste, daglige liv. Millioner mennesker lever uten å kjenne Ham som er «veien, sannheten og livet», lever uten evighetens høye himmel over sitt liv og strev. Et hvert kristent hjerte må ved tanken på dette fylles av innerlig sorg og av lengsel etter å komme disse stakkars mennesker til hjelp. Så la oss da gjøre hva vi kan og be innerlig og varmt med Bønnens Apostolat:

«Jesu høyhellige hjerte, at du vil gi Konfutses tilhengere omvendelsens nåde, derom bønnfaller vi Deg, bønnhør oss!»

Hechjemme —

Oslo. St. Elisabethkongregasjonen avholdt en en-dags retrett i St. Josephsøstrenes kapell fredag 4. april. Kl. 9 var der hl. messe og felleskommunion med god tilslutning. Fru Schneiders vakre sang under den hl. messe bidrog sitt til at retretten helt fra begynnelsen av fikk et høytidelig og stemningsfullt preg. — Etter fellesfrokosten begynte pastor Heiss sitt første foredrag over emnet: «Husmorens oppgave i det ekteskapelige liv.» Det annet foredrag var om «Tro og kjærlighet» og det siste om «Den utholdende bønn». — De dyptgripende foredrag ble påhørt med stor oppmerksomhet. Alle de gifte damer som var tilstede skylder pastor Heiss stor takk for hans oppfrende arbeide med denne retrett. Vi er pastoren særlig taknemlig for selve idéen til retretten. Mellom foredragene var der felles rosenkransbønn — korsveiandakt og en stille tilbedelse. Som avslutning på denne strålende dag som var en opplevelse for alle — var der andakt og sakramental velsignelse. Under andakten gledet St. Josephsøstrene oss med skjønn sang så dagens avslutning ble like verdig og stemningsfull som begynnelsen. — Vi som hadde den glede å delta i denne retrett håper at den må bli en tradisjon, for nettopp for husmødre som er så opptatte hele dagen med sitt arbeid for sitt hjem og familie blir en slik dag i stillhet og fred foran det aller helligste en kilde til kraft og fornyelse, og sikkert også til gavn for hjemmet.

A. V.-A.

Et litet kursus i kirkelatin.

VI.

FØRSTE DEKLINASJON: FLERTALL.

A. nom. og vok. *rosae*.

akk. *rosas*.

gen. *rosárum*.

dat. og abl. *rosis*.

1. Bøy i flertall en del av ordene som du allerede kan i entall.

2. *Fília* heter i dativ og ablativ *filiábus*.
3. Husk på at latin har ingen artikkel, altså betyr *rosae* osv. ikke bare roser men også rosene.
4. Nom. og vok. flertall slutter på *ae* samme som gen. og dat. entall. Men siden et flertall navnord i nominativ må ha et flertall verbum, er det greit, f. eks. *ancilla orat* (tjenestepiken ber), men *ancillae orant* (tjenestene pikene ber).
5. Akkusativ i flertall likesom i entall er verbets objekt, f. eks. *amo rosam*, jeg liker rosen; *amo rosas*, jeg liker roser (eller rosene).
6. Genitiv flertall er eieformen i flertall, f. eks. *regína stellárum*, stjernenes dronning.
7. Dat. og abl. brukes også i flertall akkurat som i entall.

B. *hora* time.

misericórdia barmhjertighet.

patriárcha patriark (hankjønn).

prophéta profet (hankjønn).

via vei.

monstráre å vise (bøy som *amo*).

sunt (de) er.

tua din, ditt.

1. Den første deklinasjon er en hankjønn deklinasjon, unntagen de få ord som betyr menn (f. eks. *prophéta*) og navn på menn (Lukas osv.).
2. Der er selvfølgelig andre navnord som ikke slutter på *a* eller ikke bøyes som *a*-ordene; og der er på latin som på norsk og på alle språk mer enn en type verber. Men, kan du bøy verber som *amáre* i nåtid, og kan du bøy *a*-navnordene, da kan du rammen i hvilket hele språkets bøyning ligger. Det er verdt å repetere disse få timer ordentlig godt, da er grunnvollene trygge.

C.

OPPGAVE.

1. *Ancilla rosas reginae* dat.
2. *Regina ancillae rosas* laudat.
3. *Stella viam saepe* monstrat.
4. *Horae vitae non sunt* longae.
5. *Christina stellas puellis* monstrat.
6. *Reginam rosis* ornámus.
7. *Coronam rosarum* Maríae damus.
8. *Reginae filiae puellas bonas* ádjuvant.
9. *Quam magnae sunt* misericórdiae tuae!
10. *Puellae bonae féminas* ádjuvant.
11. *Regina patriarcharum*.
12. *Regina prophetarum*.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.